

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLASİK ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ANTANDROS NEKROPOLİSİ SİKKE KONTEKSTLİ
MEZARLAR

Balâ YILDIRIM

Danışman
Doç. Dr. Gürcan POLAT

Haziran-2009

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi
Antandros Nekropolisi Sikke Kontekstli Mezarlar
Balâ YILDIRIM
Ege Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Klasik Arkeoloji

2001-2008 Antandros Nekropolisi kazıları, nekropol alanının MÖ. 8. yüzyılın sonundan MÖ. 1. yüzyıla kadar kesintisiz kullanıldığını ortaya koymuştur. Mezarlarda inhumasyon ve kremasyon olmak üzere iki gömü tipi görülmektedir. Mezar tipleri ise lahit, kiremit, basit toprak, pithos mezarlar, piramidal mezar yapıları ve sunak biçiminde inşa edilmiş mezarlardan oluşmaktadır. Bu mezarlar ait oldukları döneme göre farklılıklar göstermektedir.

Antandros Nekropolisi'ndeki bazı mezarlara ölüyle birlikte sikke bırakıldığı tespit edilmiştir. Antik Yunan ölü gömme adetlerine bakıldığında, mezara sikke bırakma geleneğinin yer altı dünyasına yapılacak yolculuk ile ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Mezarlarda bulunan sikkeler birçok araştırmacı tarafından ölüyü Styks nehrinden geçiren Kayıkçı Kharon'un ücreti olarak yorumlanmaktadır.

Özellikle M.Ö. 5 yüzyıl boyunca üretilen ve cenaze ile ilişkili olan beyaz lekythoslar üzerinde, genellikle ölüleri kayığına almakta olan Kharon tasvirleri yer almaktadır. Sikke kontekstli en erken Yunan mezarı Korinth Kuzey Nekropolisi'nde bulunmuştur ve M.Ö. 5. yüzyılın 2. çeyreğine aittir. Antandros Nekropolisi'ndeki en erken sikke buluntulu mezar ise M.Ö. 430 yılı civarına tarihlenmektedir. Dolayısıyla bu geleneğin Antandros ve Kıta Yunanistan'da aynı dönemde uygulanmaya başladığını söylemek mümkündür.

Bu çalışmanın konusu olan sikke kontekstli mezarlar, kremasyon ve inhumasyon gömüler olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir. Kremasyon mezarların tamamı Hellenistik Döneme, İnhumasyon mezarlar ise 1 tane Klasik ve 1 tane Roma dönemine ait mezar dışında Hellenistik döneme tarihlenmiştir.

Antandros Nekropolisi'nde kadın, erkek, erişkin, çocuk ve köpek mezarlarında sikke ele geçmiştir. Bu da sikke bırakma geleneğinin ölen kişinin cinsiyeti, yaşı gibi özellikleriyle bir ilgisi olmadığını göstermektedir.

Sikke buluntusu olan mezarların tüm nekropolis içinde oranı % 13'tür. Bu veriye dayanılarak, sikke bırakma geleneğinin Antandros'da çok popüler bir uygulama olmadığını söylemek mümkündür. Olasılıkla toplumun batıl inancı güçlü olan kesiminin sürdürdüğü bir gelenektir.

ABSTRACT

Master's Dissertation
Graves with Coins in Antandros Necropolis
Balâ YILDIRIM
Ege University
Institute of Social Sciences
Classical Archaeology

2001-2008 excavation of Antandros Necropolis, this necropolis had been used continuously from 8th BC to end of 1st BC. In the graves, two type of burial could be seen; cremation and inhumation. Grave types are sarcophagi, tile, simple soil, pithos cemeteries, and pyramidal tomb structures, and were built in the form of altar tomb. These tombs vary according to period they belong.

In Necropolis of Antandros, some graves with dead were found with coins. When the ancient Greek burials are analyzed, the tradition of leaving coins in the grave could be interpretation of the underground journey. By many researchers, coins found in graves are thought to be the fee of boatman Charon to transfer the dead across the Styx River.

Especially, the advices of boatman Charon were located on the white lekythoi which were used for the funerals and produced during the 5th century BC. Coin context was found in one the earliest Greek graves in the North Corinth Cemetery and it belongs to the 2nd quarter of the 5th century BC. The most ancient grave with the coin in Antandros Necropolis is dated 2nd quarter of the 5th century BC. Therefore, we can say that this tradition was started practicing in Antandros and Greek mainland at the same time period.

The graves with coins which are the bases of this study were examined in two categories; cremation and inhumation. The cremation graves belong to the Hellenistic period however the inhumation graves are also dated as Hellenistic culture except one Classical and one Roman.

In Antandros Necropolis, the coins were discovered in the graves of women, men, adult, children and dogs. Thus, it shows us that the tradition of putting a coin in the graves is not something particular with the age and gender.

The percentage of graves with coins in the whole necropolis is 13. Based on this fact, we can argue that the coin tradition was not that much practiced in the ancient Antandros. Probably, this is a something which was commonly used by the superstitious people.